

Kwaliteitsindicatoren Farmacie

Dienstapotheken meting over 2022

KNMP

Alexanderstraat 11

2514 JL Den Haag

T 070 37 37 373

E kwaliteit@knmp.nl

I www.knmp.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is uiterste zorg besteed. Voor informatie die onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaardt de KNMP geen aansprakelijkheid.

Inhoud

Inleiding	4
Apotheekkenmerken	6
1 Kwaliteitsmanagement	
1.1 Aanwezigheid gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem	9
1.2 Structurele registratie van klachten en fouten	10
1.3 Kwaliteit interne bezetting	11
2 Farmaceutische processen	
2.1 Tijdige beschikbaarheid (genees)middelen	13
2.2 Percentage elektronisch ontvangen van recepten	14
2.3 Percentage recepten met tijdige controle	15
2.4 Percentage vertrekkingen met aanwezig recept	16
2.5 Afleveringen van opioïden	18
2.6 Informeren van de eigen apotheek van de patiënt	20
2.7 Toedienlijsten in samenwerking met thuiszorgorganisaties	22
2.8 Samenwerking met ziekenhuizen bij ontslagmedicatie	24
2.9 Informatie trombosedienst bij interacties met coumarines	25
2.10 Omgaan met nodige gegevens voor het leveren van acute zorg	26
3 Farmaceutische patiëntenzorg	
3.1 Eerste uitgiftebegeleiding inhalatiemedicatie	27
3.2 Percentage kinderen < 12 jaar waarvoor de dosering van amoxicilline/clavulaanzuur aantoonbaar is nagerekend	29
3.3 Beschikbaarheid van labwaarden bij Directe Orale AntiCoagulantia (DOAC)	31
3.4 Registratie Uitsluitend Apotheek terhandstelling	32

Inleiding

Apothekers en hun teams werken dagelijks aan het verbeteren van de kwaliteit van de geleverde zorg. Deze dient inzichtelijk gemaakt te worden, bijvoorbeeld via het meten van zorginhoudelijke kwaliteitsindicatoren, door patiëntervaringsonderzoeken, met etalageplus informatie (bijvoorbeeld over de openingstijden of (extra) services van de apotheek) en via certificering. Deze indicatorenengids beschrijft de zorginhoudelijke indicatoren, die de KNMP jaarlijks landelijk uitvraagt.

Een set kwaliteitsindicatoren voor apothekers werkzaam in dienstapotheken

Sinds 2007 vindt jaarlijks een landelijke indicatorenvraag plaats. In 2020 heeft een werkgroep van dienstapothekers met ondersteuning van het KNMP bureau voor het eerst een set kwaliteitsindicatoren voor dienstapotheken opgesteld. Met de verkregen inzichten is deze derde set indicatoren over 2022 verder ontwikkeld. Met deze informatie wordt de kwaliteit van zorg bij dienstapotheken inzichtelijk gemaakt en continu verbeterd.

Toelichting op de ontwikkeling van deze set voor dienstapotheken

De indicatorensets zijn ontwikkeld door de KNMP-werkgroep kwaliteitsindicatoren farmaceutische zorg van dienstapotheken. Deze werkgroep bestond uit apothekers die deze zorg leveren, ondersteund vanuit het KNMP bureau. Het WSO-bestuur heeft deze indicatorensets vastgesteld voor de landelijke uitvraag in 2023 over 2022.

Wie dient deze set kwaliteitsindicatoren dienstapotheken in te vullen?

Deze set dient ingevuld te worden door alle apothekers die als dienstapotheek werkzaam zijn. Dit kunnen naast openbaar apothekers ook apothekers in het ziekenhuis zijn.

Voor het invullen van deze set worden vanuit de KNMP behorende openbare apothekers en de behorende apothekers in dienstapotheken uitgenodigd, die bij ledenadministratie van de KNMP bekend zijn. Apothekers, die geen uitnodiging ontvangen voorafgaand aan de uitvraag, kunnen zich bij de KNMP alsnog aanmelden.

- Openbare Apothekers met ook de zorgfunctie als dienstapothek kunnen deze in het begin van de uitvraag voor de openbare farmacie kenbaar maken (aanvinken) en vervolgen deze set voor dienstapotheken invullen.
- Apothekers in het ziekenhuis nemen voor het meten van de zorg in de ziekenhuisapothek deel aan de uitvraag van kwaliteitsindicatoren via de NVZA.
Poliklinische apothekers kunnen ervoor kiezen om in plaats hiervan aan de uitvraag voor de openbare farmacie deel te nemen.

Voor een eventuele zorgfunctie als dienstapothek dienen apothekers in het ziekenhuis deze set vanuit de door de KNMP georganiseerde landelijke uitvraag voor openbare apotheken in te vullen. Hierbij kunnen apothekers bij de start van de enquête gericht kiezen voor deze set 'Dienstapotheken'. Indien apothekers geen uitnodiging hebben ontvangen bij de start van deze uitvraag, dienen zij zich zelf aan te melden.

Aanmelden voor deze uitvraag kan via kwaliteit@knmp.nl.

Beschikbaar komen van resultaten

De hier verzamelde kwaliteitsinformatie is in eerste instantie bedoeld voor de apotheker zelf om inzicht te krijgen hoe deze op betekenisvolle aspecten scoort. Hiervoor worden na afloop van de landelijke enquête benchmarkverslagen verstuurd zodat apothekers zich kunnen vergelijken met de andere dienstapotheken. Het is niet de bedoeling om de scores op deze indicatoren openbaar te maken of door externen te laten gebruiken voor vergelijkingen van de kwaliteit van zorg tussen apothekers.

Daarom komt geen van deze indicatoren in aanmerking voor een Openbaar Data Bestand, ODB.

Met een machtiging bij de uitvraag kunnen apothekers hun volledige gegevens delen met de inspectie gezondheidszorg en jeugd, IGJ.

Met een verdere machtiging hiertoe worden de antwoorden op de kenmerken herleidbaar tot individuele dienstapothek gedeeld voor beleidsvoering met de Stichting Dienstapotheken Nederland.

Apotheekkenmerken

Deze kenmerken leveren inzichten op over dienstapotheken op groepsniveau over 2022.

1 Wat is de organisatievorm van uw dienstapotheek?

- Volledige dienstapotheek (zelfstandig opererend tijdens ANZ diensten)
- Hybride als onderdeel van een openbare apotheek
- Hybride als onderdeel van een poliklinische apotheek
- Anders:

Optie voor toelichting (max 50 tekens)

2 Openingstijden

A Om zicht te krijgen op de landelijke beschikbaarheid van spoedzorg: in hoeveel procent van de tijd bent u geopend als de huisapotheek dicht is?

Maak een schatting van het percentage: getal van 0 tot 100%

Indien het antwoord bij A = 100%: door na kenmerk 3

B Wat zijn de redenen dat u niet volledig bent geopend indien de huisapotheek dicht is?
(meerdere antwoord opties)

- Financiële redenen
- Organisatorische redenen (zoals gebrek aan personeel)
- Anders:

C Wanneer bent u structureel wel geopend? (meerdere antwoord opties)

- Op zaterdagen
- Op zondagen
- In de avond
- In de nacht

- 3 Wat is de verste afstand in minuten voor patiënten binnen uw verzorgingsgebied om uw apotheek te bereiken?
(Te achterhalen als reisafstand via google maps of ANWB routeplanner voor het verste punt binnen uw regio, met de auto – zonder files)
_____ min
- 4 A Wat is de grootte van uw verzorgingsgebied in aantal inwoners?
(Antwoord voor het grootste gebied indien er verschillende situaties zijn bij de openingstijden).
(Schatting op basis van de informatie bijvoorbeeld op Wikipedia
https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_gemeenten; voor meerdere deelgebieden de regio's in Wikipedia separaat opzoeken en bij elkaar op tellen)
_____ aantal inwoners verzorgingsgebied
- B Wat is de oppervlakte van uw verzorgingsgebied?
(Antwoord voor het grootste gebied indien er verschillende situaties zijn bij de openingstijden)
(Schatting op basis van de informatie bijvoorbeeld op Wikipedia https://nl.wikipedia.org/wiki/Lijst_van_Nederlandse_gemeenten)
_____ km²
- 5 Binnen welke categorie valt uw huidige WMG-ANZ tarief (exclusief btw)?
- Lager dan €20
 - Tussen €20 en €30
 - Tussen €31 en €40
 - Tussen €41 en €50
 - Tussen €51 en €60
 - Tussen €61 en €70
 - Tussen €71 en €80
 - Tussen €81 en €90
 - Boven €90
- 6 A Vraagt uw dienstapotheek een aanvullend tarief op handverkoop?
- Ja, altijd (door naar 6C)
 - Ja, soms
 - Nee
- B Wat is de reden dat u niet (altijd) een aanvullend tarief op handverkoop vraagt?
-

6 C Op welke manier wordt een aanvullende tarief op handverkoop berekend?

- Vast bedrag
 - Percentage
 - Anders:
-

7 Is uw dienstapotheek gevestigd in de directe nabijheid van een huisartsenpost?

- Ja, binnen ongeveer 300 m
 - Nee
 - Optie voor vrije tekst:
-

8 Is uw dienstapotheek toegankelijk voor een scootmobiel of rolstoel?

- Ja
- Nee

9 Met welke instanties werkt uw dienstapotheek samen op basis van samenwerkingsafspraken en regelmatige overleggen?

(meerdere antwoord opties)

- Huisartsenpost
 - Spoedeisende Hulp (SEH)
 - Ziekenhuizen (anders dan SEH)
 - Openbare apotheken (anders dan een openbare apotheek binnen een hybride dienstapotheek)
 - Instellingsapotheek
 - Thuiszorg
 - Verzorgingshuis (Wet Langdurige Zorg)
 - Verpleeghuis (WLZ, Geriatrische Revalidatie Zorg)
 - Geestelijke Gezondheid Zorg (GGZ)
 - Trombosediensten
 - Politiebureau en Dienst Justitiële Inrichtingen
 - Anders:
-

1 Kwaliteitsmanagement

Indicator 1.1

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Aanwezigheid gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem

Kwaliteitsmanagement

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Beschikte de (hybride) dienstapothek per 31 december 2022 over een gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem van het dienstdeel (bijv. HKZ of ISO)?

- Ja
- Nee, door naar volgende indicator

Indicator B

Zo ja, door welke organisatie is het certificaat verstrekt?

- Dekra
 - KMVA
 - Lloyd's
 - Kiwa
 - Tüv
 - Anders:
-

Toelichting

De zorginstelling waar farmaceutische zorg wordt geleverd beschikt over een certificaat voor het kwaliteitsmanagementsysteem van het dienstdeel. Dit systeem waarborgt dat producten en diensten op consistente wijze worden geleverd, wordt voldaan aan eisen van de patiënt en aan de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Verhogen van patiënttevredenheid en continue verbetering maken onderdeel uit van het kwaliteitsmanagementsysteem. Bij een 'hybride' dienstapothek, waar bijvoorbeeld de openbare apothek over een gecertificeerd kwaliteitsmanagementsysteem beschikt, dient binnen dit systeem expliciet aandacht aan de zorgfunctie van de dienstapothek te worden besteed. Als het dienstdeel niet separaat getoetst is, dient dit beschouwd te worden als niet aanwezig.

Type indicator

Structuur

Indicator 1.2

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator

Structurele registratie van klachten en fouten

Kwaliteitsmanagement

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Worden door de dienstapothek structureel klachten en fouten verzameld voor aansluitende verbeteracties (bijvoorbeeld met een aparte registratie in het kwaliteitsmanagementsysteem van de dienstapothek)?

- Ja
- Nee

Toelichting

Bij een dienstapothek komen bijvoorbeeld klachten over:

- De vergoedingen (bijvoorbeeld hoogte van het tarief)
- De logistiek (bijvoorbeeld wachttijd)
- De afstand tussen de huisartsenpost / spoedeisende hulp en de dienstapothek
- De farmaceutische patiëntenzorg

Voor een continue, structurele kwaliteitsverbetering is het belangrijk dat klachten, specifiek gericht op de zorgfunctie van de dienstapothek, worden bijgehouden en dat er naar verbetermogelijkheden wordt gezocht.

Type indicator

Structuur

Indicator 1.3

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Aanleiding

Indicator A

Waarborgen interne bezetting

Kwaliteitsmanagement

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Voor een dienstapothek is het essentieel om door goede organisatie de interne bezetting met goed ingewerkte en deskundige medewerkers te borgen.

Hoe is de interne bezetting vooraf en tijdens de dienst georganiseerd (planbaar)? (meerdere antwoord opties)

- De indeling wordt van tevoren gepland met een rooster.
 - Tijdens de dienst is de apotheker op de hoogte welke assistente de dienst uitvoert.
 - Voor de indeling is er een vaste pool met ingewerkte assistentes beschikbaar.
 - Er is een bereikbaarheidsdienst opgesteld met de assistentes.

 - De assistentes regelen de indeling onderling en vervangen elkaar, zonder betrokkenheid en wetenschap van de (waarnemend) apotheker.
 - Anders:
-

Indicator B

Hoe is de interne bezetting bij calamiteiten geregeld zodat de acute zorg geborgd is? (meerdere antwoord opties)

- De apotheker regelt de vervanging of springt zelf in.
 - De apotheker wijst een van de assistentes met een dienstverband aan.
 - Met een achterwacht pool indien iemand kort voor de dienst uitvalt.
 - Vooraf vastgesteld met een bereikbaarheidsdienst door assistentes.
 - Door assistentes met een dienstverband, die de uitval onderling opvangen.
 - Anders:
-

Indicator C	Is er een protocol waarin de taken en verantwoordelijkheden van de achterwacht apothekers zijn vastgelegd? ☐ Ja ☐ Nee
Indicator D	Hoe is een assistent tijdens de dienst beschikbaar? ☐ Assistent is op locatie en meteen beschikbaar ☐ Assistent moet opgeroepen worden
Toelichting	Een dienstapothek dient een effectief beleid te hebben om het reguliere werk met voldoende adequaat opgeleide medewerkers te kunnen verrichten. Hierbij dient rekening gehouden te worden met uitval door ziekte. Ook dient de kwaliteit van de bezetting bij calamiteiten geregeld te zijn. Dit zijn bijvoorbeeld noodsituaties zoals uitval van een assistente of een personeelslid plotseling wordt weggeroepen door een privé situatie. Daaronder vallen verder ook andere rampen zoals brand, inbraak. Hierbij is het wenselijk dat de apotheker weet wie er dienst doet om een inschatting te maken van de intensiteit van de nodige achterwacht. Daarnaast dient er ook geborgd te zijn dat een waarnemend apotheker voldoende is ingewerkt, bijvoorbeeld voor het borgen van de nodige werkvoorraad uit diens apothek. Indien de dienstapothek bij een calamiteit of ramp uitvalt, dienen afspraken gemaakt te zijn met andere apotheken. Deze apotheken nemen dan de te leveren zorg door de dienstapotheken over. Zie verder het Apothek Rampen Opvang Plan (bijvoorbeeld: www.apothekers-vmn.nl/werkgroepen-en-commissies/crisisteam/). Daarnaast dienen er maatregelen genomen te worden om uitval van het apothek informatie systeem op te kunnen vangen, zie calamiteiten plan in de KNMP richtlijn Informatievoorziening (www.knmp.nl).
Type indicator	Structuur

2 Farmaceutische processen

Indicator 2.1

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator

Tijdige beschikbaarheid (genees)middelen

Farmaceutische processen

Dienstapotheek

Kalenderjaar 2022

Hoe regelt de dienstapotheek een tijdige beschikbaarheid van niet op voorraad zijnde spoedeisende geneesmiddelen indien geen alternatief mogelijk is? (meerdere antwoord opties)

- Spoedorder plaatsen bij groothandel
 - Spoedorder plaatsen bij bereidingsapotheek
 - Uit voorraad ziekenhuisapotheek
 - Uit voorraad poliklinische apotheek
 - Uit voorraad van een openbare apotheek (bij hybride apotheek andere openbare apotheek)
 - Doorsturen naar andere dienstapotheek
 - Niet
 - Anders:
-

Toelichting

Een dienstapotheek dient een assortimentsbeleid te hebben om de beschikbaarheid van benodigde medicatie te borgen. Dit kan bijvoorbeeld met werkinstructies voor bestellingen, spoedbestellingen, afspraken met andere apotheken of regelingen in een cluster.

De afweging wat een adequate levering is, hangt van de individuele situatie af, voor medicijnen die niet op voorraad zijn; hier worden niet tekorten bedoeld.

Type indicator

Structuur

Indicator 2.2

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Selectie

Percentage

Streefwaarde

Indicator B

Toelichting

Type indicator

Percentage elektronisch ontvangen van recepten

Farmaceutische processen

Dienstapotheek

Kalenderjaar 2022

Wat is het percentage elektronisch ontvangen recepten binnen alle recepten gedurende een week?

Selecteer 50 opeenvolgende recepten vanuit een weekend naar keuze in de rapportageperiode.

Indien er hiervoor niet voldoende patiënten werden gevonden, teruggaan per maand totdat 50 patiënten behaald zijn.

A Selecteer 50 opeenvolgende recepten

B Het aantal recepten uit A dat elektronisch is ontvangen

B/A

100%

Welke voorschrijver stuurt het meest frequent niet elektronisch recepten?

- Huisarts
- Specialist uit het ziekenhuis
- Instellingsarts
- Tandarts
- Psychiater
- Spoed Eisende Hulp Artsen
- Anders:

Vrije tekst (max 50 tekens)

Deze vraag richt zich op recepten en niet op receptregels of patiënten en niet op handverkoop. Voor het verstrekken van medicatie dient een dienstapotheek een duidelijk beleid te hebben over de manier waarop recepten geaccepteerd worden voor belevering. Hierbij is de wens om recepten elektronisch te ontvangen. In uitzonderingen kunnen individuele afwegingen gemaakt worden passend bij bijzondere omstandigheden in de setting van de dienstapotheek.

Proces (A), informatie (B)

Indicator 2.3

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator

Selectie

Percentage

Streefwaarde

Toelichting

Onderbouwing

Type indicator

Percentage recepten met tijdige controle

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Wat is het percentage beleverde wmg verstrekkingen dat tijdig door de apotheker is nagekeken?

Selecteer 50 recepten uit de avond en nachtdienst in december 2022. Indien er in deze maand niet voldoende recepten van patiënten werden gevonden, teruggaan per maand totdat 50 recepten behaald zijn.

A 50 recepten uit de avond en nachtdienst

B Het aantal recepten uit A dat tijdig (zie toelichting) door de apotheker is nagekeken.

B/A

100%

Deze vraag richt zich op recepten en niet op receptregels of patiënten of op handverkoop.

Onder avond en nachtdienst wordt de periode verstaan tussen 18.00 en 8.00 uur.

Een apotheker controleert persoonlijk of de terhandstelling verantwoord is verlopen. Bij deze controle loopt hij de hiervoor beschreven onderdelen van de terhandstelling na. Hij gebruikt hierbij de in documenten vastgelegde zorg, zoals recepten, rugetiketten, bereidingsbriefjes en signaallijsten. De eindcontrole omvat ook deeltuitgiften, bereidingen, GDV en zelfzorggeneesmiddelen die zijn vastgelegd in het patiëntendossier. De apotheker voert de eindcontrole uiterlijk uit op de dag van de uitgifte en legt de uitvoering hiervan vast. De controle tijdens avond- en nachtdiensten dient uiterlijk de volgende ochtend plaats te vinden.

Proces

Indicator 2.4

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Aanleiding

Indicator A

Selectie

Percentage

Indicator B

Percentage

Toelichting

Onderbouwing

Percentage verstrekkingen met aanwezig recept

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Een dienstapothek dient een duidelijk beleid te hebben voor het verstrekken van medicatie zonder recept.

Wat is binnen 50 opeenvolgende wmg verstrekkingen het percentage verstrekkingen waarvoor wel een recept aanwezig is?

Selecteer 50 wmg verstrekkingen in december 2022 (uitgezonderd anticonceptie of insulines).

Indien er in deze maand niet voldoende patiënten werden gevonden, teruggaan per maand totdat 50 patiënten behaald zijn.

A 50 wmg verstrekkingen in 2022

B Bepaal binnen A het aantal met een aanwezig recept

B/A

Wat is het percentage verstrekkingen zonder recept uit de steekproef bij indicator A) dat geen opioïde of benzodiazepine is?

A Het aantal verstrekkingen zonder recept uit de steekproef bij indicator A)

B Het aantal verstrekkingen uit A dat geen opioïde of benzodiazepine verstrekking is

B/A

Selecteer de wmg verstrekkingen vanaf eind december 2022 terug in het rapportagejaar totdat er 50 wmg verstrekkingen zijn gevonden

De Geneesmiddelenwet zegt in Art 61 lid 9 het volgende:

Het is de apotheker die in een apothek werkt verboden een UR-geneesmiddel ter hand te stellen zonder dat een recept is overgelegd. Hij is evenwel bevoegd in spoedgevallen een UR-geneesmiddel ter hand te stellen zonder dat een recept wordt overgelegd, indien hij zich voldoende zekerheid heeft verschaft dat gevaar voor misbruik niet kan ontstaan.

In het T&C Gezondheidsrecht 12. Ter hand stellen zonder recept (lid 9) staat het volgende:

Behoudens spoedgevallen is het apothekers verboden om zonder recept een UR-geneesmiddel aan een patiënt of een beroepsbeoefenaar ter hand te stellen. Een bepaling over de apotheekhoudende huisarts ontbreekt uiteraard. Hij kan zelf het vereiste recept uitschrijven. De apotheker moet zich voldoende zekerheid verschaffen dat er geen gevaar voor misbruik is. Raadpleging van het medicatiedossier is daarvoor niet alleen nuttig maar ook noodzakelijk (Kamerstukken II 2009/10, 29359, 3, p. 8).

Omtrent opiaten is extra waakzaamheid geboden. De KNMP heeft, ook na diverse TV uitzendingen waar getoond werd dat apothekers (niet dienstapotheken) de fout in gingen, al een aantal keren gewaarschuwd voor handgeschreven opiaat recepten: niet doen. <https://www.knmp.nl/actueel/nieuws/nieuws-2018/knmp-ban-het-papieren-recept-uit-voor-opiaten> en <https://www.knmp.nl/actueel/nieuws/nieuws-2019/vervalste-recepten-voorschrijver-moet-meer-recepten-elektronisch-versturen>

Type indicator

Proces

Indicator 2.5

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Aanleiding

Indicator A

Afleveringen van opioïden

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Een dienstapothek dient een helder en effectief beleid te hebben voor het afleveren van potentieel verslavende medicatie in het algemeen en opioïden in het bijzonder

Waarover zijn intern afspraken gemaakt en vastgelegd bij recepten met opiumwetmiddelen? (meerdere antwoord opties)

- Voor een maximaal af te leveren hoeveelheid
- Voor het meegeven van herhalingen
- Voor opvragen van een origineel recept achteraf bij een elektronisch imm recept
- Bij welke indicatie snelwerkende opioïden worden meegegeven.

Indicator B

Hoe wordt gehandeld in de gevallen, waarvoor bij A geen afspraken zijn gemaakt? (meerdere antwoord opties)

- Er wordt niets mee gegeven
 - Er wordt overlegd met de voorschrijver
 - Er wordt overlegd met de achterwacht apotheker
 - Er wordt meegegeven zonder overleg
 - Anders:
-

Indicator C

Wordt er aanvullend bij recepten voor opioïden op echtheid gecontroleerd indien het recept is ontvangen buiten het Elektronisch Voorschrijf Systeem?

- Ja
- Nee

Toelichting

Aanvullend aan de wettelijke eisen aan een recept speelt hier een spoedeisende situatie, waarbij mogelijk beredeneerd van de bestaande regels afgeweken moet worden. Daarnaast is de voorschrijver vaak niet bekend bij de dienstapothek of komt het recept niet vanuit het Elektronisch Voorschrijf Systeem in de apotheek.

Deze indicator richt zich op opioïden als voorbeeld van potentieel verslavende medicatie. Op deze recepten dienen er aanvullende controles uitgevoerd te worden over de echtheid van het recept, de rationaliteit van de voorgeschreven hoeveelheid en de noodzaak voor de individuele patiënt. Zie hiervoor ook de Handreiking administratie Opiumwetmiddelen in de openbare apotheek en het KNMP-standpunt onderscheppen opioïden (www.knmp.nl).

Denk bij de antwoordopties van vraag A ook aan bepaalde (landelijk) lopende projecten.

Gemaakte afspraken met samenwerkingspartners dienen bij voorkeur in beschikbare protocollen te zijn vastgelegd.

Type indicator

Structuur

Indicator 2.6

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Informereren eigen apotheek van de patiënt

Farmaceutische processen

Dienstapotheek

Kalenderjaar 2022

Zijn er afspraken voor het informeren van de eigen apotheek over medicatie leveringen als dat niet automatisch gebeurt via het LSP?

- Ja
- Nee

Indicator B

Wordt de eigen apotheek geïnformeerd over levering aan een patiënt met een onbekend 'opt-in' indien de patiënt kwetsbaar is en niet benaderd kan worden?

- Ja
- Nee

Indicator C

Wordt een patiënt met een 'nee' bij de 'opt-in' expliciet op zijn eigen verantwoordelijkheid gewezen voor het delen van zijn medicatiegegevens met zijn behandelaars?

- Ja
- Nee

Indicator D

In welke situaties wordt de eigen apotheek van een patiënt toch geïnformeerd over de terhandstelling, ondanks er geen 'opt-in' is?

- Er zijn hierover afspraken gemaakt en vastgelegd met de eigen apotheek van de patiënt
- Er is een uitwisseling met de eigen apotheek bij een baxter
- Binnen het cluster van apotheken
- Bij verdenking van misbruik
- Bij zorgen over de veiligheid van de medicatie

Toelichting

Ad A: De dienstapothek informeert de eigen apothek over de terhandstelling. Hiervoor dient een vast protocol beschikbaar te zijn. Als het LSP werkt, krijgt de eigen apothek elektronisch informatie over de terhandstelling. Als dat echter niet kan, dienen aparte afspraken gemaakt te worden. Een stopdatum bijvoorbeeld wordt (nog) niet via het LSP doorgegeven. Daarom moeten hiervoor aanvullende afspraken zijn gemaakt. Eveneens dienen afleveringen van Geïndividualiseerde Distributie Vormen ('baxter') doorgegeven te worden aan de eigen apothek.

Ad B: Dit komt mogelijk voor bij oudere verpleeghuisbewoners, die niet rechtstreeks hierover bevestigd kunnen worden, zodat de 'opt in' niet bekend is.

Ad C: Als een patiënt er bewust voor kiest om geen opt-in te geven, ligt de verantwoordelijkheid voor het delen van de gegevens bij de patiënt. Een afspraak in de apothek kan dan bijvoorbeeld zijn om een overzicht aan de patiënt mee te geven over de geleverde middelen, bijvoorbeeld met een dienstbrief.

Ad D: Bij kwetsbare patiënten kan het belang van de medicatieveiligheid mogelijk zwaarder wegen. Informatie over de medicatie kan, ondanks een weigering voor opt in, alsnog worden gedeeld met andere behandelaren.

Type indicator

Structuur

Indicator 2.7

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Routing

Toedienlijsten bij thuiszorg

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Levert uw dienstapothek direct aan patiënten die thuiszorg krijgen?

- Ja
- Nee (door naar volgende indicator)

Indicator A

Wordt er bij de beleving aan patiënten die thuiszorg krijgen gewerkt met toedienlijsten voor medicatie, die door de dienstapothek zijn verstrekt?

- Ja, op papier
 - Ja, elektronisch
 - Nee
 - Anders:
-

Indicator B

Welke informatie bevatten de door de dienstapothek verstrekte toedienlijsten?

(meerdere antwoord opties)

- Adres etiket dienstapothek
 - Telefoonnummer dienstapothek
 - Naam cliënt
 - Geboortedatum cliënt
 - Voorschrijvende arts
 - Dag van aflevering

 - Meerdere tabellen voor inname tijden op meerdere dagen voor een bepaald geneesmiddel (op het afgeleverd middel)
 - Plek om etiket te plakken afgeleverd geneesmiddel

 - Mogelijkheid 2e controle paraaf bij risicovol medicijn
 - Anders:
-

Toelichting	Voor de samenwerking met thuiszorgorganisaties zijn toedienlijsten voor de te gebruiken medicatie van de patiënt gewenst. (Actiz, KNMP, NVZA, VErenso, BTN, LHV, LOC, NHG, Patiëntenfederatie Nederland, V&VN. Veilige principes in de medicatieketen, https://www.zorgvoorbeter.nl/docs/PVZ/vindplaats/medicatieveiligheid/veilige-principes-in-de-medicatieketen.pdf)
Type indicator	Structuur

Indicator 2.8

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Routing

Indicator A

Selectie

Percentage

Type indicator

Indicator B

Toelichting

Type indicator

Samenwerking met ziekenhuizen bij ontslagmedicatie

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Verstrekt uw dienstapothek medicatie na ontslag uit een ziekenhuis?

- Ja
- Nee (naar indicator 2.9)

Bij welk percentage van 30 patiënten met ontslagmedicatie uit het ziekenhuis is een Actueel Medicatie Overzicht (AMO) beschikbaar?

Selecteer 30 personen met ontslagmedicatie uit het ziekenhuis in december 2022. Indien er in deze maand niet voldoende patiënten werden gevonden, teruggaan per maand totdat 30 patiënten behaald zijn.

A 30 patiënten met ontslagmedicatie uit het ziekenhuis

B Patiënten uit A met een AMO

B/A

Proces

Op welke manier wordt het AMO naar de dienstapothek gestuurd? (meerdere antwoord opties)

- Op papier
 - Per fax
 - Per zorgmail
 - Met gewone mail
 - Anders:
-

Een dienstapothek dient bij leveren van ontslagmedicatie te beschikken over een actueel medicatieoverzicht (AMO) van de patiënt.

Een AMO wordt bij voorkeur per zorgmail verstuurd naar de eigen apothek of aan de patiënt op papier mee gegeven. Het versturen met gewone mail naar de eigen apothek is niet wenselijk uit het oogpunt van de privacy wetgeving.

Structuur

Indicator 2.9

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Informatie trombosedienst bij interacties met coumarines

Farmaceutische processen

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Wie geeft geneesmiddelinteracties van coumarine - gebruikersdoor aan de (juiste) trombosedienst (zelftesters uitgezonderd)?

- Patiënt
- Dienstapothek
- Geen van beiden

Indicator B

Worden coumarine- gebruikers, indien bekend is dat die zelf testen, duidelijk geïnformeerd hoe zij moeten handelen indien afgeleverde geneesmiddelen met de coumarines interacteren?

- Ja
- Nee

Toelichting

De trombosedienst dient tijdig op de hoogte gebracht te worden van het gebruik van interacterende middelen bij coumarines door hun patiënten.

Bij patiënten, die zelf hun INR waarde meten, wordt verondersteld dat zij hun coumarine gebruik zelfstandig kunnen handhaven. Zij dienen bij het afleveren van middelen, die met de coumarine werking interacteren, duidelijk te worden ingelicht over hoe om te gaan met deze interactie.

Type indicator

Structuur

2.10 Omgaan met nodige gegevens voor het leveren van acute zorg

Hoofdstuk	Farmaceutische processen
Toepassingsgebied	Dienstapothek
Rapportageperiode	Kalenderjaar 2022
Indicator A	Vraagt u in principe vooraf aan de receptverwerking toestemming bij een patiënt om diens gegevens vast te leggen in het LSP? ☐ Ja ☐ Nee
Indicator B	Welke informatie verzamelt u als u deze niet elektronisch kunt verkrijgen? (meerdere antwoord opties) ☐ Persoonsgegevens en contactgegevens ☐ Geneesmiddelen in gebruik ☐ Contraïndicaties ☐ Intoleranties ☐ Labwaarden ☐ Anders:
Toelichting	Bij zowel een volledige als hybride dienstapothek zal doorgaans farmaceutische zorg worden verleend aan passanten. Alvorens tot aflevering over te gaan, zal de apotheek daarom de benodigde ontbrekende gegevens dienen te verkrijgen.
Type indicator	Structuur (A), Informatie (B)

3 Farmaceutische patiëntenzorg

Indicator 3.1

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Eerste uitgiftebegeleiding inhalatiemedicatie

Farmaceutische patiëntenzorg

Dienstapotheek

Kalenderjaar 2022

Op welke manier geeft u inhalatieinstructies aan de patiënt zelf die de inhalator komt ophalen?

(meerdere antwoord opties (behalve bij niet))

- Mondeling toelichten aan de balie
- Voordoen van inhaleren aan de balie
- Link geven naar film met een instructie
- Papieren instructie meegeven voor inhaleren
- Anders:

Niet

Indicator B

Wat doet u in het algemeen als u de patiënt niet zelf kunt spreken bij het afleveren van inhalatiemedicatie?

(meerdere antwoord opties (behalve bij niet))

- Bellen met de patiënt
- Instructie geven aan degene die de medicatie ophaalt (mantelzorgers etc)
- Verwijzen naar www.inhalatorgebruik.nl voor een passende instructiefilm en gebruiksaanwijzingen voor de patiënt
- Anders:

Niet

Toelichting

Een dienstapotheek dient de nodige informatie bij eerste uitgifte te geven.

Bij inhalatie medicatie krijgt de patiënt bij voorkeur deze uitleg door een demonstratie van de inhalatietechniek met een voorbeeld inhalator in een separate ruimte.

Als de patiënt zijn medicatie niet zelf ophaalt, dient de dienstapotheek een beleid te hebben voor het overdragen van relevante informatie aan de patiënt. In bijzondere gevallen kan de informatie aan de mantelzorger of verpleging overgedragen worden.

Type indicator

Structuur

Indicator 3.2

Richtlijn

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Aanleiding

Indicator A

Medicatie

Aflevering

Selectie

Percentage

Streefwaarde

Type indicator

Toelichting

Percentage kinderen < 12 jaar waarvoor de dosering van amoxicilline/clavulaanzuur aantoonbaar is nagerekend

Farmaceutische patiëntenzorg

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Kinderdoseringen zijn sterk afhankelijk van leeftijd en gewicht.

Verkeerde dosering bij kinderen kan leiden tot een verminderde werking of tot het optreden van (ernstige) bijwerkingen.

Voor welk percentage van 30 kinderen onder 12 jaar met een aflevering van amoxicilline/clavulaanzuur in 2022 is een berekening van de dosering aantoonbaar vastgelegd?

Amoxicilline/clavulaanzuur: J01CR02

Verstrekking van 'medicatie' in de 'rapportageperiode'

Selecteer 30 kinderen onder de 12 jaar met een aflevering van amoxicilline/ clavulaanzuur in december 2022. Indien er in deze maand onvoldoende kinderen werden gevonden, teruggaan per maand totdat 30 patiënten behaald zijn of januari 2022 bereikt is.

A 30 kinderen onder 12 jaar met een aflevering van 'medicatie' in 2022.

B Aantal kinderen uit A waarvoor een berekening van de dosering aantoonbaar is vastgelegd (op papier of digitaal).

B/A

Richting 100%

Proces

De informatie hiervoor kan nog niet geautomatiseerd uit de systemen worden gehaald. Op initiatief van de werkgroep wordt een eerste stap gezet om dit handmatig na te gaan voor een behapbare periode, die betekenisvolle informatie kan opleveren.

1. Selecteer alle kinderen onder de 12 jaar met een aflevering van amoxicilline / clavulaanzuur. Start hiervoor in december 2022 (noemer) en ga vervolgens terug in de tijd totdat er 30 patiënten gevonden zijn of januari 2022 is bereikt.
2. Achterhaal voor deze personen of de berekening van de dosering aantoonbaar is vastgelegd (teller).

Nota bene: De berekening van de dosering is aantoonbaar vastgelegd door vermelding op het recept 'dosering akkoord' (al dan niet na een interventie).

3. Mocht u uit de resultaten van deze steekproef concluderen dat niet alle doseringen aantoonbaar zijn gecontroleerd, loop dan het proces medicatiebewaking/ kinderdoseringen na en neem maatregelen om herhaling te voorkomen.

Onderbouwing

KNMP richtlijn 'Medicatiebewaking'

Indicator 3.3

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator A

Medicatie

Selectie

Percentage

Type indicator

Indicator B

Type indicator

Toelichting

Beschikbaarheid van labwaarden bij Directe Orale Anticoagulantia (DOAC)

Farmaceutische patiëntenzorg

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Wat is het percentage DOAC gebruikers waarvoor uw dienstapothek beschikt over relevante labwaarden?

DOAC: B01AE, B01AF

Selecteer 30 gebruikers met een aflevering van een DOAC in december 2022. Indien er in deze maand niet voldoende patiënten werden gevonden, teruggaan per maand totdat 30 patiënten behaald zijn of tot januari 2022.

A 30 patiënten met een aflevering van een DOAC in 2022

B Aantal patiënten uit A waarvoor informatie beschikbaar was over zowel de nierfunctie als ook het gewicht en de indicatie

B/A

Proces

Via welke routes verkrijgt de dienstapothek nierfunctiewaarden? (meerdere opties mogelijk)

- Op het recept
- Laboratorium (e.g. Lab voor apo)
- Zorgviewer
- Huisartsenpost
- Ziekenhuis
- Overige

Structuur

De dienstapothek dient een beleid te hebben om over relevante labwaarden te kunnen beschikken. Voor een juiste dosering en keuze bij DOACs is informatie over de nierfunctie en het gewicht nodig.

Wettelijk geregeld is dat er met apotheken informatie over afwijkende nierfunctiewaarden gedeeld moet worden. Daarom is bij vraag b) voor nierfunctiewaarden gekozen.

Indicator 3.4

Hoofdstuk

Toepassingsgebied

Rapportageperiode

Indicator

Selectie

Percentage

Streefwaarde

Toelichting

Type indicator

Registratie Uitsluitend Apotheek terhandstelling

Farmaceutische Patiëntenzorg

Dienstapothek

Kalenderjaar 2022

Wat is het percentage van Uitsluitend Apotheek (UA) verstrekkingen ibuprofen in de handverkoop dat in het apotheek informatie systeem is ingevoerd op naam van de patiënt?

Selecteer 30 UA verstrekkingen van ibuprofen in december 2022.

Indien er in deze maand niet voldoende patiënten worden gevonden, ga terug per maand totdat 30 patiënten zijn behaald of tot januari 2022.

A 30 UA verstrekkingen van ibuprofen

B Aantal verstrekkingen uit A dat op naam van de patiënt in het apotheek informatie systeem is vastgelegd

B/A

richting 100%

Bij medicatie die tot de UA-categorie behoren mag van een apotheek verwacht worden dat deze met extra conroles zijn omgeven. Dit kan zijn dmv checklisten en/of vastlegging in het AIS.

Proces

KNMP

Alexanderstraat 11

2514 JL Den Haag

T 070 373 73 73

F 070 310 65 30

www.knmp.nl